

Как да преодолеем насилието сред подрастващите.

Все по-голям става броят на децата извършители на престъпления и все по-малка става възрастовата граница на тези извършители. Тази черна статистика е валидна за почти всички държави.

Факторите формиращи тази агресия у подрастващите биват от различно естество. Като на първо място се има в предвид семейната среда и родителското отношение към децата. Насилието и отчуждеността у дома децата пренасят в училище. Телевизионният ефир е препълнен с филми, чиито основен сюжет е насилието. Децата са заобиколени отвсякъде с насилие и това често поражда у самите тях агресия и желание за саморазправа.

Редица психолози и педагози изследват това явление и установяват, че по-голямата ангажираност на децата и възможността за изява могат да ги откъснат от престъпността.

За да успеем да се справим с този проблем е необходимо да разгледаме различни теории за възпитателния процес, принципи и методи за възпитание и методи на обучение, подходящи да се обединят обучение и възпитание.

Доказано е че идеално възпитание няма. Училищният възпитателен процес е преднамерено, целенасочено движение и динамика на състоянията, създадени от възпитателните интеракции на субектите участващи в него, основани върху възпитателно и учебно съдържание и обединени от целите на училищното възпитание.

Една от теориите които ясно обуславят дадения проблем е теорията за възпитателния процес по възгледите на Е. Ериксон за стадийното развитие на личността и нейната идентичност. Според него детето трябва да общува с такива възрастни, с които може да се идентифицира. Той смята, че идентичността се постига чрез взаимодействие с околните.

Той смята че личността преминава през четири стадия на развитие, като през първия основна роля играе майката и мястото на отказите във взаимоотношенията с детето, за да не се наруши баланса на доверие.

През втория период от развитието на детето се поощрява неговата самостоятелност и активност. През този етап е необходимо детето да експериментира.

През третият етап е необходимо у детето да се създаде чувство за трудолюбие , представи за компетентност .Необходимо е да се създаде чувство на увереност и възможност на избор.

Четвъртият стадий е стадият през който се осъществява изграждането на идентитета.Тази втора индивидуализация се характеризира с прояви на тревожност , изграждане на собствени теории, склонност към екстремални афекти ,отслабване ролята на авторитетите.

Всичко това ще осъществи възпитанието като пренасочване на антисоциалните импулси на възпитаника в посока на цивилизовани социални ограничения.

Възпитателният процес съобразно с феноменологичната теория на личността на К. Роджърс може да се обобщи по следния начин.

Човекът като преживяващ организъм и „Аз” са едно и също нещо ако са напълно конгруентни. Човек притежава базова психична реалност, а възпитателният процес изисква две неща.

Първо непрекъснат процес на оценяване на собствените преживявания и второ създаване на конгруентност чрез възпитателните интеракции в училищната среда между учители и ученици и между съученици.

За да бъде ефективен възпитателния процес е необходимо взаимното разбиране между учители и ученици, положителното оценяване от страна на околните и липса на лепене на епитети на учениците. Трябва да се създава възможност за избор от страна на учениците, за да могат по този начин да проверяват хипотезите си за „Аз”. В училище децата трябва да се чувстват в безопасност и да нямат заплахи. Вместо защита във възпитателните отношения да намират място и откритият опит, собствената отговорност за успехите и опити за творчество. Възпитателната интеракция трябва да е недирективна, а учителят да бъде самоактуализиращ се фасилитатор с качества като: комуникативност, положително оценяване, искреност и откритост, да предизвиква уважение и добре да се познава.

Принципът за индивидуален подход е водещ в възпитателната работа за преодоляване на насилието. Той е процес на обучение, който се съобразява както с общите, така и с индивидуалните особености на учениците. Той успява да допринесе за цялостното развитие на ученика.

Индивидуалните особености могат да се отнасят до: бързината и точността на възприемане, различия в паметта, мисленето, работоспособността и отношението към учебния процес.

Налага се учителите добре да изучат и да познават индивидуалните особености на всички ученици. Начините на изучаване на индивидуалните биват различни. Това могат да бъдат наблюденията, различни беседи, поставяне на допълнителни задачи и други.

В помощ за преодоляване на насилието сред подрастващите можем да използваме и принципа за достъпност. От този принцип зависи в голяма степен ефективността на обучението. Принципа за достъпност може да се разглежда като изисквания за организиране и провеждане на процеса на обучение, които налагат учебното съдържание, целите и технологиите на обучение да съответстват на равнището на психично развитие на ученика.

Съобразяването с този принцип би намалило негативните ефекти от обучението, свръхнапрежението у учителите и учениците.

В теорията са всеизвестни богато разнообразие от класификации за методите на възпитание. За борбата с насилието е необходимо да се обърне по-голямо внимание на метода за подпомагане на нравственото развитие чрез разбиране и сътрудничество. За да изберем най- добрият метод за решаване на детските проблеми е необходимо да познаваме добре нуждите и желанията на конкретното дете и след това да изберем най-рационалния за ситуацията метод.

Методите за обучение, които успяват да обединят възпитанието и обучението са: консултация, беседа, наблюдение, групово дискутиране, синектиката и инвентиката.

Консултацията е метод , който представлява обмен на информация, умения и навици на ученика и непрекъснато усъвършенстване на техните качества. Този метод се осъществява доброволно без никаква принуда.

Беседата има диалогов разговорен характер. Тя е широко използван метод, който бива четири разновидности. Основните функции на беседата са откриваща и преоткриваща, затвърдяваща и систематизираща, обобщаваща и задълбочаваща,.

Наблюдението е метод на обучение, чийто основна цел е постигането на научно изследователски умения и навици. Той е активен метод, чрез който се възприема и опознава сетивно възприемания свят. Ръководи се от учителя под различни форми на обучение.

Груповото дискутиране цели размяната на различни мнения и идеи, колективно обсъждане на проблеми и въпроси в рамките на дадена тема.

Различното при този метод е възможността за защита и устояване на собственото си мнение, съчетано с адекватно аргументиране, внимателно анализиране на чуждото мнение и критично оценяване.

Синектиката означава събиране вкупом, което поражда нови отношения и връзки. Подходяща е за решаване на производствени задачи. Основните моменти са поставянето на проблема от ръководителя и коментирането от другите участници с въпроси и отговори.

Инвентиката е разновидност на мозъчната атака. Тя се състои в първоначално мислено разчленяване на обекта, след което с помощта на математически и логически средства, се комбинират отделните елементи.

Всички тези методи, използвани по рационален начин от информирани и заинтересовани преподаватели биха предотвратили нарастващото насилие при подрастващото поколение.

Необходимо е по-малко да се говори по тези въпроси и повече да се действа. Да се отворят различни, школи по изкуство, танци, спорт. Да се организират различни занимания, които да ангажират свободното време на децата.

За решаването на този проблем е необходимо обединението на различните видове институции, както и наличието на психолози и педагози във всяко училище.

Трябва да се подобри общуването между децата и техните родители, за да се създаде здрава и устойчива връзка на доверие.

Всичко е нашите ръце! Ние сме тези които трябва да спасим децата си дори и от самите тях!